

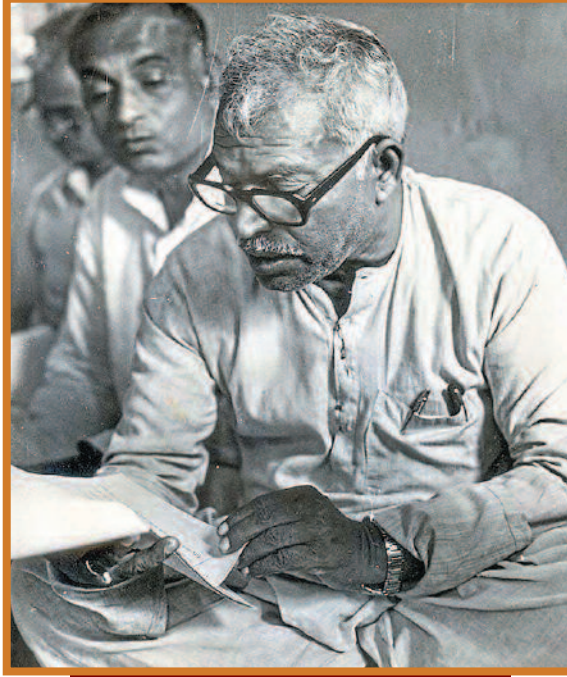
‘ಯಾರಿವರು, ಕರ್ಪೂರಿ
ರಾಕೂರ್?’ ಕಳೆದ ವಾರ
ಭಾರತ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಘೋಷಣೆಯಾದಾಗ
ಬಹುತೇಕರ ಮನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ
ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ
‘ಜನನಾಯಕ’ ಇಲ್ಲವಾಗಿಯೇ ಈಗ
ಮೂರೂವರೆ ದಶಕಗಳು ಸಂದಿವೆ.
ಸದ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
‘ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ’ ಎಂಬ ಪದ
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಳಕೆ ಆಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ?
ಆ ಪದ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು,
‘ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಪಾಲು,
ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಬಾಳು’ ಎನ್ನುವ
ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಇದೇ
ರಾಕೂರ್ ಅವರ ಕಾರಣದಿಂದ.
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲೂ
ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದ ಈ ನಾಯಕ,
ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು
ಹರಳುಗಟ್ಟುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ
ನಾಯಕರಾದವರು ಹೇಗಿರಬೇಕು
ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ನಡೆಯಿಂದ
ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು.

ಅವರೊಬ್ಬ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಸೇನಾನಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರಲ್ಲ?
ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳವಳಿ
ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಓದನ್ನು
ಬದಿಗೊತ್ತಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕರ್ಪೂರಿ
ಅವರೂ ಧುಮುಕಿದ್ದರು.

ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ ರಚಿಸಿದ್ದ ‘ಆಜಾದ್
ದಾಸ್ತಾ’ದ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಿನ
ಹೊತ್ತು ಹಳ್ಳಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ
ಮಾಡಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ₹ 30 ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.
ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ‘ಆಜಾದ್ ದಾಸ್ತಾ’ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು
ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಠೆಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೂ
ರಾಕೂರರ ಬದುಕು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು
ಬಾರಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದರೂ ಸರಳವಾಗಿ
ಬದುಕಿದವರು ಅವರು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ
ಒಂದಿಸಿತೂ ಕುಂದು ತಂದುಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ಈಗ
ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ್ದೇ
ಸುದ್ದಿ. ಕರ್ಪೂರಿ ಅವರು ತಮಗಾಗಿ ಒಂದು
ಮನೆಯನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ
ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೂ ಇದ್ದರೆ
ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಸೋಜಿಗಪಡುವಂತಿತ್ತು ಅವರ
ಜೀವನ. ಸೊಗಸಾದ ಮಾತುಗಾರರಾಗಿದ್ದ
ಕರ್ಪೂರಿ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ
ಧ್ವನಿ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ದನಿಯಾಗಿ ನಿಂತವರು.

ಕರ್ಪೂರದಂತೆ ಬೆಳಗಿದವರು

ಪ್ರವೀಣ ಕುಲಕರ್ಣಿ

1978ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ
ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ದಮನಿತರಿಗೆ
ಶೇ. 26ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ
ತಂದರು. ಒಳಮೀಸಲಾತಿಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನೂ ಅವರು
ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಮೀಸಲಾತಿಯ ನಿರ್ಧಾರವು ಆ
ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ಪೂರಿ
ಅವರ ಈ ನಿರ್ಧಾರವೇ ಮುಂದೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ
ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆಯಲು
ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಚರಿತ್ರೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ಕಾರಿ
ನೌಕರರಿಗೆಲ್ಲ ಸಮಾನ ವೇತನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು
ವೇತನ ಆಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು
ಅವರು. ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದವರು. ಅಂತರ್ಜಾತಿ
ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವರು. ಆ
ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕರ್ಪೂರಿ ಅವರೊಬ್ಬ ಅನನ್ಯ ಸಮಾಜ
ಸುಧಾರಕನೇ ಹೌದು.

ಕರ್ಪೂರಿ ಅವರು ಕ್ಷೌರಿಕ ಸಮುದಾಯದಿಂದ
ಬಂದವರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾತಿಯ

ಸಂಕೋಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ
ಬೆಳೆದವರು. ಲೋಹಿಯಾ ಅವರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ
ಪಳಗಿದ ಈ ಸಮಾಜವಾದಿ, ವಿಮುಕ್ತಾದಲ್ಲಿ
ನಡೆದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾಜವಾದ
ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು
ತೆರಳಿದ್ದರು. ಸಮಾಜದ ಕುರಿತು
ಆಳವಾದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು
ಅವರು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಣದ
ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೀತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ
ಅವರು, ಬಿಹಾರದ ಅತೀ ಹಿಂದುಳಿದ
ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಮೇಲೆ
ಶಾಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾ
ಹೋದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ
ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತವಾಗುತ್ತಿದೆ
ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಬಂದಾಗ,
ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ
ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಡ್ಡಾಯ ಭಾಷೆ ಎಂಬ
ನಿಯಮವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದರು.
ಆದರೆ, ಬಿಹಾರದ ಮಕ್ಕಳು
ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿಯಲು
ಕರ್ಪೂರಿ ಅವರ ನಿರ್ಧಾರವೇ
ಕಾರಣವಾಯಿತು ಎಂಬ ಟೀಕೆಯೂ
ಕೇಳಿಬಂತು.

ಬಿಹಾರದ ಈಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ
ನಿತಿಶ್ ಕುಮಾರ್, ಈ
ಹಿಂದೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆಗಿದ್ದ
ಲಾಲು ಪ್ರಸಾದ್ ಮೊದಲಾದ
ಘಟಾನುಘಟಿ ನಾಯಕರೊಬ್ಬರು.

ಕರ್ಪೂರಿ ಅವರ ಗರಡಿಯಲ್ಲೇ ಪಳಗಿದವರು.
ಜಾತಿ ಗಣತಿ ನಡೆಸಬೇಕು, ಜಾತಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ
ತಕ್ಕಂತೆ ಮೀಸಲಾತಿ ನಿಗದಿಯಾಗಬೇಕು.
ಆ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ
ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು
ಈ ಜನನಾಯಕನ ಹಂಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ಪೂರಿ
ಅವರಿಗೆ ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ಭಾರತರತ್ನ
ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಘೋಷಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನೇ ಇರಲಿ,
ಅವರೊಬ್ಬ ನೈಜ ಭಾರತರತ್ನ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೇ ಅನುಮಾನ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ಪೂರದಂತೆ
ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ
ಬೆಳಕಾಗಿ ನಿಂತವರು ಅವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು
ಹುಟ್ಟಿದ ಊರಿಗೆ ಈಗ ಕರ್ಪೂರಿ ಗ್ರಾಮ ಎಂದೇ
ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದದ
ಪಂಜು ಹಿಡಿದು ಸಂಚಲನ ಮೂಡಿಸಿದ ತನ್ನ
ಕುವರನಿಗಾಗಿ ಆ ಗ್ರಾಮ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ತ್ಯಾಗ
ಮಾಡಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಮಗನ ಹೆಸರನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತಿದೆ.
ಅಳಿದ ಮೇಲೂ ಉಳಿಯುವುದು ಎಂದರೆ ಇದೇ
ಇರಬೇಕು.